T013 BD IV 190-Q37-P41 Na La Đà Xuất Gia-Phật Bản Hạnh Tập

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

Phaåm 41: NA-LA-ÑAØ XUAÁT GIA (Phaàn 1) Baáy giôø, ôû phía Nam xöù Thieân truùc thuoäc coõi Dieâm-phuø, coù moät nöôùc quoác hieäu laø A-baøn-ñaø, trong nöôùc naøy coù laøng Di-haàu-thöïc, trong thoân Di-haàu coù moät Baø-la- moân raát giaøu teân laø Ca-chieân-dieân, gia taøi cuûa ngöôøi naøy nhö chaâu baùu, toâi trai tôù gaùi, luïc suùc, luùa neáp ñaäu meø, nhaø cöûa, vöôøn röøng, taát caû ñeàu doài daøo... gioáng nhö cung trôøi Tyø-sa-moân. Baø-la-moân naøy trí tueä thoâng minh, thoï trì ñoïc tuïng ba boä luaän Veä-ñaø, luaän Kyø-chu-baø, thoâng suoát caùc söï vaät, moät vieäc coù möôøi teân goïi cuûa luaän Kyø-chu-baø, vaên cuù töï luaän, thoâng hieåu taát caû vieäc quaù khöù, moät caâu nöûa caâu, nöûa luaän Nguõ minh ñeàu bieát roõ, luaän phaân bieät thoï kyù ôû theá gian vaø saùu möôi loaïi, töôùng Ñaïi tröôïng phu, bieát roõ ñaày ñuû, ñoïc tuïng thoâng suoát, laø vò ñaïi Quoác sö cho vua Nghieâm Xí. Luùc aáy, tröôûng töû cuûa Quoác sö Baø-la-moân, töø giaõ gia ñình du hoïc caùc nöôùc, haêng say hoïc hoûi khoâng bieát nhaøm chaùn, ñi khaép moïi nôi caàu thaày hoïc taäp. Khi thoâng hieåu caùc luaän vaø kyõ thuaät thaønh töïu, veà coá höông thaêm laïi thaân phuï, vò aáy thöa: –Laønh thay thaân phuï, hoïc vaán cuûa con ngaøy nay ñaõ ñöôïc thoâng ñaït, cha haõy vì con cho nhoùm hoïp ñaïi chuùng, ñeå con ñoïc tuïng caùc luaän Veä-ñaø vaø trình baøy taøi naêng kyõ thuaät. Quoác sö nghe thöa raát vui möøng, lieàn cho taäp hoïp ñaïi chuùng. Ngöôøi con thaáy ñaïi chuùng nhoùm hoïp xong, lieàn ôû tröôùc moïi ngöôøi tuïng taát caû luaän Veä-ñaø vaø trình baøy taøi naêng kyõ thuaät, taát caû ñeàu thoâng suoát khoâng chuùt mô hoà neân ñöôïc ñaïi chuùng toân kính, suy cöû leân haøng Thöôïng toïa. Quoác sö lieàn ñem ñuû caùc thöù ngoïc ngaø chaâu baùu taëng cho tröôûng töû. Vò Quoác sö naøy coøn moät ngöôøi con thöù hai teân laø Na-la-ñaø (nhaø Tuøy dòch laø Khieáu). Quoác sö baûo Na-la-ñaø: –Naøy Na-la-ñaø, nay con neân rôøi gia ñình du hoïc caùc nöôùc, taäp tuïng caùc luaän Veä-ñaø nhö anh cuûa con vaäy. Khi nghe ngöôøi anh ñoïc tuïng taát caû caùc luaän Veä-ñaø qua moät laàn, thì ñoàng töû Na-la- ñaø thuoäc taát caû. Nghe cha baûo nhö vaäy, Na-la-ñaø thöa: –Laønh thay! Thöa cha, con ñaõ thoâng hieåu caùc luaän Veä-ñaø cuøng caùc chuù thuaät, cha coù theå vì con maø trieäu taäp ñaïi chuùng. Tröôùc ñaïi chuùng con seõ ñoïc tuïng taát caû luaän Veä-ñaø vaø trình baøy taøi naêng kyõ thuaät. Quoác sö nghe con noùi nhö vaäy, cho laø vieäc chöa töøng coù, neân nhoùm hoïp ñaïi chuùng, an trí caùc thöù caàn duøng. Khi aáy Na-la-ñaø ôû tröôùc ñaïi hoäi ñoïc tuïng caùc luaän Veä-ñaø. Ñaïi hoäi nghe roài ñeàu hoan hyû vaø taùn thaùn ñoàng töû: –Hay thay! Hay thay! Ñoàng töû laø baäc Ñaïi trí, ñoïc tuïng caùc luaän Veä-ñaø moät caùch löu loaùt. Quoác sö laïi ñem ñuû thöù quyù baùu thöôûng cho ñoàng töû. Ngöôïc laïi anh caû nghe em mình ñoïc thoâng thaïo caùc luaän Veä-ñaø, thì buoàn baõ, aûo naõo, nghó: "Ta boû nhieàu naêm chu du caùc nöôùc hoïc taäp caùc luaän tuïng chuù, duïng taâm lao nhoïc môùi thoï trì ñoïc tuïng caùc thuaät chuù nhö vaäy. Taïi sao Na-la-ñaø chæ nghe thoaùng qua maø tieáp thu

heát saïch, ngöôøi coøn nhoû tuoåi maø taøi cao nhö vaäy, neáu sau naøy noù tröôûng thaønh nhaát ñònh seõ keá vò Quoác sö. Do ñoù ta phaûi duøng caùch gì ñeå aùm haïi noù, nhö vaäy ta môùi ñöôïc lôïi ích lôùn, neáu khoâng thì noù seõ ñoaït ñòa vò cuûa ta." Baáy giôø, Quoác sö bieát ñöôïc loøng daï cuûa tröôûng töû, coù aùc yù vôùi Na-la-ñaø. Quoác sö bieát roài lieàn suy nghó theá naøy: "Ñöùa beù thoâng minh deã thöông naøy, chôù ñeå ngöôøi anh aùm haïi, phaûi duøng phöông phaùp naøo ñöøng cho noù bieát."

Phöông Nam coù moät toøa thaønh teân laø Öu-thieàn-da-ni, caùch thaønh naøy chaúng bao xa coù nuùi Taàn-ñaø, coù Tieân nhaân A-tö-ñaø ñang tu taäp trong ñoù. Vò Tieân naøy thoâng suoát caùc luaän Veä-ñaø vaø caùc luaän khaùc, ñaõ ñaït ñöôïc Töù thieàn vaø ñaày ñuû Nguõ thoâng, laïi laø caäu cuûa Na-la-ñaø. Luùc aáy Quoác sö ñaïi Baø-la-moân cuøng phu nhaân ñem Na-la-ñaø ñeán nuùi noï, xin Tieân A-tö-ñaø cho con mình ñöôïc laøm ñeä töû. Tieân A-tö-ñaø sau khi thaâu naïp Na-la-ñaø laøm ñeä töû, daïy baûo höôùng daãn, chaúng bao laâu Na-la-ñaø thaønh töïu Töù thieàn, ñuû naêm phaùp thaàn thoâng. Sau ñoù Tieân nhaân Phaïm chí A-tö-ñaø cuøng ñeä töû Na-la-ñaø rôøi khoûi nuùi, ñi veà ngoaøi thaønh Ba-la-naïi döïng moät thaûo am. ÔÛ nôi thaûo am naøy, ngaøy ñeâm saùu thôøi lôùn tieáng daïy ñeä töû nhö theá naøy: –Laønh thay! Laønh thay! Naøy Na-la-ñaø, ngaøy nay Phaät ñaõ ra ñôøi cho neân con ñeán ñoù caàu xin xuaát gia tu phaïm haïnh, quyeát seõ maõi maõi ñöôïc lôïi ích lôùn, ñöôïc an laïc lôùn, lôïi mình vaø lôïi ngöôøi. (noùi nhö vaäy ba laàn). Tieân A-tö-ñaø daïy baûo ñeä töû Na-la-ñaø nhöõng lôøi nhö vaäy, chaúng bao laâu sau töø giaõ cuoäc ñôøi. Sau khi Tieân A-tö-ñaø lìa traàn, thì bao nhieâu danh tieáng vaø lôïi döôõng cuûa ngöôøi coù ñöôïc ôû theá gian naøy, Na-la-ñaø ñöôïc thöøa höôûng. Khi aáy Na-la-ñaø thoï höôûng lôïi döôõng vaø danh tieáng, neân sinh tham ñaém, ñaùnh maát chaùnh nieäm, laïi khoâng coù chí höôùng mong caàu thaêng tieán, khoâng tin Phaät, Phaùp, Taêng. Thuôû aáy, coù Long vöông Y-la-baùt (nhaø Tuøy dòch laø Hoaéc Höông Dieäp), mang thaân roàng, taâm raát nhaøm chaùn, muoán caàu thoaùt ly, chaúng thích caûnh giôùi naøy, töôûng laø ñoäc aùc ueá tröôïc, neân nhôù laïi: "Thuôû quaù khöù Ñöùc Phaät Ca-dieáp Nhö Lai Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaõ thoï kyù cho ta: "Naøy Ñaïi long vöông, töø ñaây trôû veà sau, traûi qua chöøng aáy naêm, ngaøn vaïn öùc naêm seõ coù moät Ñöùc Phaät xuaát theá hieäu laø Thích-ca Nhö Lai Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc." Nay ñaõ traûi qua voâ löôïng, voâ bieân ngaøn vaïn öùc naêm, khoâng bieát Ñöùc Phaät Thích-ca Nhö Lai ñaõ ra ñôøi hay chöa?" Laïi coù moät Long vöông teân laø Thöông Khö (nhaø Tuøy dòch laø Loa), cung ñieïân cuûa Long vöông naøy thöôøng laø tuï ñieåm hoäi hoïp Long chuùng, cuõng laø nôi hoäi hoïp traêm ngaøn Long vöông, cuõng coù söï hieän dieän cuûa Long vöông Y-la-baùt. Trong cuoäc hoäi hoïp naøy, coù maët vua Daï-xoa teân Kim Teà, laø thieän höõu cuûa Long vöông Y-la-baùt. Long vöông Y-la-baùt ôû trong chuùng, thöa hoûi vua Daï-xoa: –Thöa Nhaân giaû, ngaøi coù bieát Ñöùc Theá Toân Thích-ca Nhö Lai Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaõ xuaát hieän ôû ñôøi hay chöa? Vua Daï-xoa ñaùp: –Laønh thay! Long vöông, toâi thaät khoâng bieát Ñöùc Thích-Ca Nhö Lai ra ñôøi hay chöa. Naøy Long vöông, tuy nhieân toâi chæ bieát, ôû ñoàng hoang kia coù moät

toøa thaønh. Thaønh ñoù voán laø ñieän cuûa Daï-xoa teân laø A-la-ca-baøn-traø (nhaø Tuøy dòch laø Khoaùng daõ cung ñieän). Cung ñieän naøy töø tröôùc nay coù hai baøi vaên keä ghi raèng: “Neáu Phaät chöa xuaát hieän ôû ñôøi, thì khoâng coù ngöôøi ñoïc ñöôïc keä naøy, daàu coù ñoïc ñöôïc ñi nöõa cuõng khoâng hieåu nghóa lyù. Neáu Phaät ñaõ xuaát hieän ôû theá gian, thì coù ngöôøi ñoïc ñöôïc, nhöng khoâng hieåu nghóa, chæ coù Nhö Lai Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc môùi giaûi thích ñöôïc nghóa naøy, hoaëc coù ngöôøi ñöôïc nghe Phaät giaûi thích môùi hieåu.” Baáy giôø Long vöông Y-la-baùt thöa Daï-xoa: –Thöa nhaân giaû, ngaøy nay ngaøi coù theå ñeán ñoïc baøi keä aáy roài ñem veà ñaây ñöôïc chaêng? Vua Daï-xoa Kim Teà nhaän lôøi Long vöông Y-la-baùt, nhaän lôøi roài lieàn ñi ñeán cung

ñieän A-la-ca-baøn-traø ñoïc baøi keä, roài voäi vaõ trôû veà long cung, ñeán nôi thöa vôùi Long vöông Y-la-baùt: –Hay thay! Long vöông, ngaøy nay taâm ngaøi chaéc chaén seõ ñöôïc vui möøng. Vì lyù do gì? Vì Ñaïi Thaùnh Thích-ca Nhö Lai Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaõ ra ñôøi. Taïi sao ñöôïc bieát? Vì khieán toâi ñoïc ñöôïc baøi keä vaø ñaõ ñem veà ñaây. Neáu coù ngöôøi naøo hieåu ñöôïc yù keä naøy laïi coù theå thuyeát giaûi, thì ngöôøi ñoù chính laø Ñöùc Phaät. Luùc aáy Long vöông Y-la-baùt heát söùc vui möøng, hôùn hôû traøn ngaäp caû thaân khoâng theå laøm chuû ñöôïc, nhaän laáy baøi keä töø vua Daï-xoa Kim Teà. Thuôû aáy Long vöông Thöôøng Khö coù moät coâng chuùa teân laø Thöôøng Phaân, dung nhan xinh ñeïp deã thöông, nhan saéc tuyeät vôøi moïi ngöôøi nhìn thaáy ñeàu öa thích, theá gian khoâng coù ngöôøi thöù hai. Taïi buoåi hoäi hoïp, caùc vò Long vöông ñeà nghò: “Vaøo caùc ngaøy muøng taùm, möôøi boán, möôøi laêm, haêm ba, haêm chín vaø ba möôi moãi thaùng, baûo Long nöõ trang söùc baèng chuoãi anh laïc tuyeät ñeïp, tay böng hai baùt vaøng vaø baïc tuyeät ñeïp ñöïng ñaày luùa baïc vaø vaøng, töø cung ñieän naøy ñi ñeán bôø soâng Haèng ñaët ôû choã ñaát troáng, roài ñoïc hai baøi keä naøy ñeå moïi ngöôøi ñeàu bieát: Do ñaâu ñöôïc töï taïi? Say ñaém goïi laø nhieãm. Sao goïi laø thanh tònh? Sao goïi laø ngu si? Ngöôøi ngu coù gì meâ? Sao goïi laø ngöôøi trí? Hôïp giaûi roài bieät ly? Goïi laø nhaân duyeân heát. Long vöông ñoïc baøi keä naøy roài thoâng baùo khaép theá gian: “Neáu ai ñoïc vaø giaûi nghóa ñöôïc hai baøi keä naøy, chuùng toâi seõ hieán daâng hai baùt vaøng vaø baïc ñöïng ñaày luùa baïc, luùa vaøng cuøng vôùi Long nöõ vaø xem ngöôøi aáy nhö Phaät; hoaëc coù ngöôøi nghe laïi töø ngöôøi khaùc, roài ñeán ñaây dieãn giaûi, ta cuõng hieán daâng nhö vaäy.” Baáy giôø, caùc Long vöông Thöông Khö vaø Y-la-baùt… muoán gaëp Ñöùc Phaät, khaùt ngöôõng Theá Toân, nghó töôûng ñeán Theá Toân, neân thöôøng vaøo caùc ngaøy muøng taùm, möôøi boán, möôøi laêm… moãi thaùng coù traêng vaø khoâng traêng ñem baùt vaøng quyù ñöïng ñaày luùa baïc, baùt baïc ñöïng ñaày luùa vaøng vaø Long nöõ trang ñieåm loäng laãy, ñoàng ñeán beân bôø soâng Haèng, ñöùng yeân nôi ñaát troáng, hai Long vöông cuøng noùi hai baøi keä: Do ñaâu ñöôïc töï taïi? …… Goïi laø nhaân duyeân heát. Roài laïi noùi: –Neáu ai hieåu ñöôïc yù nghóa hai baøi keä naøy, chuùng toâi seõ ñem hai baùt vaøng baïc… vaø Long nöõ dung nhan ñoan chaùnh khaû aùi, hieán daâng cho vò aáy. Khi Long vöông thoâng baùo khaép vieäc naøy, tieáng ñoàn taùm phöông, khaép nhöõng nôi röøng ruù, soâng nöôùc, ñaát baèng, coù nhöõng vò Baø-la-moân,

tröôûng giaû cuøng nhau thaûo luaän: “Thöôøng vaøo saùu ngaøy moãi nöûa thaùng coù traêng vaø khoâng traêng, hai vò Long vöông xuaát hieän töø döôùi nöôùc soâng Haèng, ñem theo hai baùt vaøng vaø baïc ñöïng ñaày luùa baïc vaø vaøng cuøng moät Long nöõ trang söùc ñaày anh laïc, leân ñöùng treân bôø soâng, noùi hai baøi keä: Do ñaâu ñöôïc töï taïi?

…… Goïi laø nhaân duyeân heát. Laïi noùi theá naøy: “Neáu ai ñoïc vaø giaûi nghóa hai baøi keä naøy, chuùng toâi seõ hieán daâng hai baùt vaøng vaø baïc cuøng Long nöõ.” Khi aáy, caùc vò Baø-la-moân vaø tröôûng giaû nghe Long vöông noùi vaäy, töø taùm phöông tranh nhau tuï taäp tröôùc Long vöông, moãi ngöôøi töï xöng raèng toâi coù theå ñoïc giaûi nghóa ñöôïc hai baøi keä naøy. Khi ñeán tröôùc Long vöông, hoï khoâng hieåu nghóa vaø cuõng khoâng ñoïc ñöôïc keä, coù ngöôøi ñoïc ñöôïc laïi hoûi hai Long vöông, keä naøy theá naøo? YÙ nghóa ra sao? Thuôû aáy Tieân nhaân ñoàng töû Na-la-ñaø cö nguï taïi nöôùc Ma-daø-ñaø ñöôïc daân chuùng toân laø baäc Ñaïo sö, nam nöõ trong nöôùc toân troïng cung phuïng, taùm thaùn ca ngôïi Tieân nhaân. Hoï noùi: “Tieân nhaân Na-la-ñaø ñem ñieàu ngaøi ñaõ bieát, daïy laïi cho ngöôøi khaùc bieát, ñem ñieàu ngaøi ñaõ thaáy chæ laïi cho ngöôøi khaùc thaáy.” Baáy giôø nam nöõ daân chuùng trong nöôùc Ma-daø-ñaø ñeàu nghó: “Tieân nhaân ñoàng töû Na-la-ñaø, ñaõ töï bieát, töï thaáy ñem daïy laïi cho ngöôøi khaùc cuõng bieát cuõng thaáy. Chuùng ta ngaøy nay nghe hai baøi keä nôi hai Long vöông, khoâng coù ngöôøi ñoïc ñöôïc cuõng khoâng coù ngöôøi giaûi nghóa ñöôïc. Chuùng ta coù theå ñeán trình vieäc naøy cho ñoàng töû Na-la-ñaø.” Suy nghó nhö vaäy roài, taát caû caùc vò Baø-la-moân, tröôûng giaû trong nöôùc Ma-daø-ñaø ñoàng ñeán choã ñoàng töû Na-la-ñaø. Sau khi ñeán nôi, hoï cuøng nhau baïch roõ raøng cho ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø: –Nhaân giaû neáu thaáy hôïp thôøi, treân bôø soâng Haèng coù hai vò Long vöông, moät teân laø Thöông Khö, moät teân laø Y-la-baùt, thöôøng vaøo saùu ngaøy trong moãi thaùng coù traêng vaø khoâng coù traêng, xuaát hieän töø döôùi soâng Haèng leân treân bôø soâng, ñem theo hai baùt vaøng baïc ñöïng ñaày luùa baïc vaø vaøng, cuøng moät Long nöõ. Neáu ai giaûi ñöôïc baøi keä naøy, hoï seõ hieán daâng nhöõng thöù naøy cho ngöôøi giaûi keä. Do ñaâu ñöôïc töï taïi? …… Goïi laø nhaân duyeân heát. Baáy giôø ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø thaàm nghó: “Taát caû daân chuùng nöôùc naøy ñeàu cuùng döôøng ta, hoï toân troïng vaâng thôø khaâm phuïc ta. Hoï laïi cho raèng nhöõng ñieàu ta töï bieát, töï thaáy ñeàu ñem daïy laïi cho ngöôøi khaùc. Neáu nay ôû tröôùc coâng chuùng, ta noùi khoâng hieåu hai baøi keä naøy, thì daân chuùng trong nöôùc seõ cheâ bai ta. Taát caû lôïi döôõng vaø danh döï seõ bò giaûm suùt, ta ñeàu maát caû hai.” Tieân nhaân Na-la-ñaø nghó nhö vaäy roài, lieàn baûo caùc vò Baø-la-moân, ñaïi tröôûng giaû nöôùc Ma-da-ñaø: –Ta cuøng caùc vò cuøng nhau ñi ñeán hai vò Long vöông xin hoûi baøi keä ñeå xem yù nghó theá naøo. Baáy giôø ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø cuøng caùc Baø-la-moân, tröôûng giaû vaø daân chuùng nöôùc Ma-daø-ñaø ñi hai beân taû höõu, suy toân ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø laø baäc Thöôïng thuû, ñeán choã hai vò Long vöông thöa: –Thöa hai vò Long vöông, xin caùc vò vì chuùng toâi noùi hai baøi keä, ñeå chuùng toâi nghe roài nhaän ra nghóa lyù. Luùc aáy hai vò Long vöông Thöông Khö…, noùi hai baøi keä: Do

ñaâu ñöôïc töï taïi? ……

Goïi laø nhaân duyeân heát. Ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø baûo hai Long vöông: –Ta nhaän hai baøi keä nôi hai Long vöông, töø nay trôû ñi heát baûy ngaøy, ta seõ trôû laïi giaûi ñaùp yù nghóa hai baøi keä cho caùc vò. Hai Long vöông thöa: –Nhö lôøi Nhaân giaû daïy, xin laøm nhö vaäy. Nhaän hai baøi keä töø hai vò Long vöông, roài Na-la-ñaø veà thaûo am. Taát caû nhaân daân nöôùc Ma-daø-ñaø, nöôùc Kieàn-taùt-la, nöôùc Cöu-öu, nöôùc Baøn-giaù… nghe tin ñoàn ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø nhaän hai baøi keä töø hai Long vöông Thöông Khö vaø Y-la-baùt vaø noùi raèng qua baûy ngaøy sau seõ trôû laïi nôi aáy, giaûi ñaùp yù nghóa hai baøi keä cho Long vöông. Do ñoù, hoï söûa soaïn xe coä nhö xe voi, xe ngöïa, xe traâu vaø ngöôøi ñi boä tuï taäp veà soâng Haèng. Baáy giôø treân hai beân bôø soâng Haèng tuï taäp chaät ních ñeán taùm vaïn boán ngaøn ngöôøi, ñuû caùc thaønh phaàn, ñoàng muoán nghe Tieân nhaân Na-la-ñaø giaûi thích keä cho hai Long vöông. Baáy giôø haøng luïc sö ngoaïi ñaïo ôû thaønh Ba-la-naïi ñeàu töï cho mình laø Toân sö. Haøng luïc sö goàm coù Phuù-lan Ca-dieáp, Na-taùt-ca-leâ-cuø-xa-ca-leâ-ca, A-kyø-ña-kyø-xa-ca-ma-la, Ba-la-phuø-ña-ca-giaù-gia-na, San-xa-di-tyø-la-sö-thuøy-phuù-ña-la vaø Ni-caøn-tha-nhaõ-kyø- phuù-ña-la. Khi aáy ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø ñi ñeán gaëp luïc sö ngoaïi ñaïo, ñeå hoûi yù nghóa hai baøi keä. Khi ñöôïc hoûi, luïc sö ngoaïi ñaïo ñaõ khoâng hieåu ñöôïc yù nghóa cuûa keä, ngöôïc laïi coøn laøm cao, töùc giaän, hoûi ngöôïc laïi Tieân nhaân Na-la-ñaø: –Hai baøi keä naøo coù yù nghóa gì? Thuôû aáy Ñöùc Theá Toân vöøa thaønh ñaïo, ñang ngöï trong vöôøn Nai, khu röøng chö Thieân ñôøi tröôùc ôû, thuoäc thaønh Ba-la-naïi. Ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø suy nghó: “Coù Sa- moân ñang ôû trong vöôøn Nai, khu röøng chö Thieân ñôøi tröôùc ôû, thuoäc thaønh Ba-la-naïi, ta haõy ñeán ñoù hoûi hai baøi keä naøy.” Roài oâng laïi suy nghó: “Töø caùc vò Sa-moân, Baø-la-moân xuaát gia ñaõ laâu, tuoåi cao ñöùc troïng, ñaõ töøng giöõ chöùc Quoác sö cho caùc vöông trieàu nhö Phuù-lan Ca-dieáp, Ni-caøn-ñaø-nhaõ-kyø-phuù-ña-la… Ta ñeán hoûi, hoï ñeàu khoâng bieát, khoâng theå giaûi ñaùp ñöôïc, huoáng chi Sa-moân thieáu nieân naøy, chaúng bao nhieâu tuoåi, laïi vöøa môùi xuaát gia, neáu ta ñeán hoûi yù nghóa hai baøi keä naøy, laøm sao ngöôøi ñaùp ñöôïc.” Roài mieân man nghó tieáp: “Chaúng neân voäi khinh vò Sa-moân, Baø-la-moân treû tuoåi. Lyù do taïi sao? Vì Sa- moân nieân thieáu kia, hay Baø-la-moân nieân thieáu kia cuõng coù khi trí tueä hoï thoâng minh lanh lôïi. Vaäy ta nay neân ñeán vò Ñaïi Sa-moân kia hoûi yù nghóa hai baøi keä naøy.” Luùc aáy ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø lieàn ñi ñeán gaëp Ñöùc Phaät, cuøng nhau gaëp maët chaøo hoûi baèng nhöõng lôøi toát ñeïp. Noùi chuyeän thaêm hoûi xong, ñoàng töû Tieân nhaân Na-la- ñaø ngoài veà moät beân, baïch Phaät: –Thöa Toân giaû Sa-moân Cuø-ñaøm, toâi muoán thöa hoûi Toân giaû moät vieäc, khoâng bieát Toân giaû coù baèng loøng hay khoâng? Ñöùc Phaät baûo ñoàng töû: –Naøy ñoàng töû, tuøy yù oâng muoán hoûi vieäc gì, Ta seõ giaûi ñaùp cho oâng. Ñöôïc Phaät cho pheùp ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø duøng keä hoûi: Taïi sao ñöôïc töï taïi? Say ñaém goïi laø nhieãm? Sao goïi laø thanh tònh? Sao goïi laø ngu si? Ngöôøi ngu côù gì meâ?

Sao goïi laø ngöôøi trí? Hôïp gì phaûi bieät ly? Goïi laø nhaân duyeân heát? Ñöùc Theá Toân nghe ñoàng töû noùi keä xong, Ngaøi duøng keä giaûi ñaùp cho ñoàng töû Na-la-ñaø: Do thöù saùu töï taïi Vua nhieãm goïi laø nhieãm. Khoâng nhieãm maø coù nhieãm Do vaäy goïi laø si. Bò chìm trong nöôùc lôùn Neân goïi heát phöông tieän. Thoâng taát caû phöông tieän Neân goïi laø ngöôøi trí. Baáy giôø ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø nghe ñöôïc baøi keä cuûa Phaät nhö vaäy, taâm yù saùng suoát, heát söùc vui möøng hôùn hôû traøn ngaäp toaøn thaân, khoâng taøi naøo dieãn taû. Nghe roài, oâng ñi ñeán gaëp hai Long vöông vaø baûo hoï: –Naøy hai vò Long vöông haõy noùi keä hoûi ta! Hai Long vöông lieàn duøng hai baøi keä hoûi ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø: Taïi sao ñöôïc töï taïi? …… Goïi laø heát nhaân duyeân? Ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø duøng hai baøi keä cuûa Ñöùc Phaät giaûi ñaùp Long vöông: Do thöù saùu töï taïi …… Neân goïi laø ngöôøi trí. Khi Long vöông Y-la-baùt nghe baøi keä naøy roài, suy nghó: “Ta ñaõ gaëp ñöôïc Ñaáng Theá Toân Voâ Thöôïng, ta nay gaëp ñöôïc Ñaáng Thieän Theä Toái Thaéng, ta nay ñaõ bieát Theá Toân xuaát hieän. Ta bieát Thieän Theä, bieát Ñaïi Thaùnh Theá Toân vì ta maø ñaûn sinh, vì ta maø xuaát theá, vì ta maø giaùc ngoä.” (laäp laïi hai laàn nhö vaäy). Khi aáy Ñaïi Long vöông Y-la-baùt vaø Thöông Khö nghó nhö vaäy roài, baïch Ñoàng töû Na-la-ñaø: –Thöa Nhaân giaû ñoàng töû, hai baøi keä maø ngaøi giaûi ñaùp cho chuùng toâi, thaät laø söùc bieän taøi töï yù cuûa ngaøi, hay laø ngaøi nghe laïi töø ngöôøi khaùc, roài bieän giaûi laïi nghóa naøy. Thöa ñoàng töû Tieân nhaân, chuùng ta thaät chaúng thaáy trong theá gian naøy, cho ñeán Thieân giôùi, coù Sa-moân, Baø-la-moân, hoaëc trôøi ngöôøi maø coù khaû naêng bieän taøi luaän thuyeát thoâng ñaït ñöôïc hai baøi keä naøy, thaät khoâng coù vieäc nhö vaäy. Chæ coù Ñöùc Nhö Lai Theá Toân Voâ Thöôïng, hoaëc ñeä töû cuûa Ngaøi, thöôøng haàu beân Phaät, nghe Ngaøi noùi môùi bieän giaûi ñöôïc nhö vaäy maø thoâi. Baáy giôø ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø duøng keä baûo hai Long vöông Y-la-baùt vaø Thöông Khö: Long vöông noùi ñuùng, chaúng phaûi ta Ñaïi Thaùnh Theá Toân ñaõ xuaát hieän Thaân ñuû töôùng toát töï trang nghieâm Ngaøi môùi bieän taøi thuyeát nhö vaäy.

Baáy giôø Long vöông Y-la-baùt duøng keä baïch ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø: Ñaïi tieân noùi raèng Phaät noùi keä Phaûi chaêng naèm nguû nghe trong moäng Hay laø ñoái dieän nghe roõ raøng Xin ngaøi noùi laïi cho thaät roõ. Theo nhöõng ñieàu maét thaáy, ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø laïi duøng keä ñaùp lôøi Long vöông: Tröôïng phu töï taïi giöõa trôøi, ngöôøi Ñang ôû vöôøn Nai, Ba-la-naïi Ñaõ chuyeån phaùp luaân voâ thöôïng roài Nhö sö töû roáng giöõa röøng ñeïp. Long vöông Y-la-baùt duøng keä baïch ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø: Nhaân giaû noùi veà Phaät Theá Toân Xöa ta chaúng nghe, nay môùi bieát Nghe roài cuøng ngaøi ñeán choã Phaät Chieâm ngöôõng töôùng toát khoù nghó baøn. Xöa thaáy, ngaøy nay laïi ñöôïc thaáy Töôùng toát Nhö Lai Baäc Chaùnh Giaùc Ngaøy nay môùi hieän laïi theá gian Khoù gaëp gioáng nhö hoa ñaøm baùt Traûi qua nhieàu kieáp hieän moät laàn. Trong saùng nhö traêng giöõa hö khoâng Kim thaân ñoan chaùnh nhieàu töôùng toát Chaùnh giaùc Toái thöôïng ñaïi Boà-ñeà Dieäu aâm nhieàu kieáp chaúng ñöôïc nghe Trong treûo gioáng nhö gioïng Phaïm thieân Neáu ai nghe ñöôïc tieáng cuûa Ngaøi Theo Phaät ñi

vaøo cöûa giaûi thoaùt. Sau khi Long vöông Y-la-baùt taùn thaùn Ñöùc Phaät Theá Toân, laïi thöa hoûi Tieân nhaân Na-la-ñaø: –Thöa Tieân nhaân, ngaøi noùi veà Phaät nhö vaäy chaêng? Khi ñoàng töû Tieân nhaân ñaùp lôøi Long vöông: –Ta noùi veà Phaät nhö vaäy1. Long vöông laïi noùi: –Thöa Tieân nhaân Na-la-ñaø, nhö ngaøi noùi baäc Minh sö khoù xuaát hieän ôû ñôøi, ñoù laø Phaät Theá Toân phaûi khoâng? Thöa Tieân nhaân Na-la-ñaø, Ñaáng A-la-haùn Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc nay ôû ñaâu? Baáy giôø, ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø söûa y phuïc, tròch aùo vai phaûi, chaép tay höôùng veà choã Ñöùc Phaät ôû ñeå chæ cho Long vöông vaø noùi: –Caùc vò Long vöông, neáu caùc ngaøi muoán bieát choã ôû cuûa Ñöùc Phaät Nhö Lai Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc, thì hieän giôø Ñöùc Phaät ñang ôû choã ñoù. Khi Long vöông bieát choã ôû cuûa Ñöùc Phaät roài, lieàn söûa y phuïc tròch aùo vai beân phaûi,

1. Trong baûn Phaïm ngöõ hoûi ñaùp hai laàn.

ñaàu goái phaûi quyø saùt ñaát, chaép tay höôùng veà choã ôû cuûa Ñöùc Phaät, xöôùng leân ba laàn theá naøy: “Ñaûnh leã Theá Toân Nhö Lai Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc.” Long vöông Y-la-baùt thöa ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø: –Ñoàng töû Tieân nhaân coù theå cuøng toâi ñeán choã Ñöùc Theá Toân ñöôïc khoâng? Ñoàng töû Na-la-ñaø nhaän lôøi Long vöông: –Toát laém Long vöông! Chuùng ta cuøng ñi. Hai vò Long vöông Y-la-baùt vaø Thöông Khö, cuøng vôùi quyeán thuoäc voâ löôïng long chuùng, cuøng ñoàng töû Tieân nhaân Na-la-ñaø… taát caû taùm vaïn boán ngaøn ngöôøi saép ñi ñeán choã Phaät. Baáy giôø, Long vöông Y-la-baùt suy nghó: “Neáu ta ñem thaân hình bieán hoùa, ñeå leã Phaät thì ta laø ngöôøi khoâng bieát ñieàu, ta neân duøng baùo thaân saün coù xöa nay ñeå ñeán chieâm ngöôõng Phaät.” Nghó theá roài, Long vöông Y-la-baùt trôû veà long cung, töï duøng baùo thaân ñeå ñi chieâm baùi Phaät. Töø thaønh Xoa-thi-la ôû phía Baéc Thieân truùc höôùng veà nöôùc Ba-la-naïi hôn ba traêm saùu möôi do-tuaàn. Luùc aáy Long vöông muoán ra khoûi long cung ñeå ñi chieâm baùi Phaät, ñaàu Long vöông ñaõ ñeán choã Ñöùc Phaät maø ñuoâi coøn ôû taïi long cung, ñaàu gioáng nhö chieác thuyeàn ñoäc moäc, coå nhö voøi voi phun nöôùc, tai gioáng nhö chieác baùt baèng ñoàng cuûa nöôùc Kieàn-taùt-la, mieäng phun ra ngoïn löûa saùng gioáng nhö ñieän chôùp phaùt ra töø ñaùm maây ñen, tieáng noùi nhö saám reàn phaùt ra aâm thanh vi dieäu, quyeán thuoäc cuøng ñi vôùi Y-la- baùt laø taùm vaïn boán ngaøn ngöôøi. Y-la-baùt töø xa troâng thaáy Ñöùc Nhö Lai heát söùc ñoan chaùnh saùng choùi phi thöôøng, neân raát hoan hyû…, gioáng nhö nhöõng vì sao laáp laùnh toâ ñieåm cho baàu trôøi veà ñeâm, thaáy roài sinh taâm thanh tònh chaùnh tín, vui möøng hôùn hôû tieán veà phía Ñöùc Phaät. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân troâng thaáy Long vöông Y-la-baùt ñang töø töø tieán ñeán. Thaáy roài, Ngaøi noùi: –Laønh thay! Haõy ñeán ñaây! Xa caùch ñaõ laâu, ngaøy nay thaân theå nhaø vua coù an oån khoâng? Ít beänh ít phieàn naõo khoâng? Vaø taát caû quyeán thuoäc coù khoûe maïnh chaêng?

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.